

Ansökan om bidrag för ”*Fjärilarnas marker i Stora Vika*”

Nynäshamns kommun ansöker om bidrag med 70 000 kronor för projektet ”Fjärilarnas marker i Stora Vika” enligt beskrivning nedan.

Projektets namn:

Sökande kommun: Nynäshamn
Organisationsnummer: 01-212000-0233
Kontaktperson på kommunen: Iréne Lundberg
Adress: 149 81 NYNÄSHAMN
Telefon: 08-520 683 81
E-postadress: irene.lundberg@nynashamn.se

Projektbeskrivning

I Nynäshamns kommuns översiktliga naturinventering från 1988-90 har omgivningen runt kalkstensbrottet i Stora Vika högsta naturvärde. En av orsakerna till den höga klassningen är att den kalkrika berggrunden ger en mycket rik flora och fauna, som dessutom har påverkats av den nu nedlagda verksamheten med kalkstensbrytning och cementindustri. Området är mycket rikt på kulturhistoriska lämningar, bland annat med flera gropkeramiska stenåldersboplatser.

Här finns alltså intressanta och pedagogiska exempel på sambanden mellan geologi, kultur och natur. Geologin har gett grundförutsättningarna för en speciell flora och fauna, men den gav även upphov till en industriverksamhet som i sin tur bidrog till att skapa och vidmakthålla nya miljöer, till exempel öppna ytor och smådammar, vilket också är en förklaring till den speciella floran och faunan. Markernas torrbackekaraktär och förekomsten av många kalkgynnade växtarter gör i sin tur att bland annat fjärilsfaunan är rik. Om naturvärdena ska bevaras krävs det att biotoperna hålls öppna. Nu bidrar den nedlagda cementindustriverksamheten till att de växer igen alltmer.

Nynäshamns naturskyddsförening (NNF) har sedan år 2002 år röjt runt kalkbrottet på ideell basis. De områden som då har röjts är de streckade ytorna på kartbilagan (bilaga 2). Det är stora åtgärder som behövs och det är svårt att klara av det med enbart ideella krafter. En åtgärd i projektet är därför att få en ordentlig engångsröjning. Den kommer att ske under hösten 2006. Samtidigt kommer underhållsröjningar att utföras av NNF varje år, dels av de områden som tidigare har röjts och dels av de nyröjda områdena.

Röjningsinsatserna kommer att ske så att såväl värdväxter som nektargivande växter gynnas. Engångsröjningen hösten 2006 sker i område 1 nordväst om brottet som en förlängning av det tidigare röjda området och i område 2 sydväst om brottet (se karta, bilaga 2). Områdena är i dag beväxta med ung tallskog inslag av torrbacksflora i

fältskiktet. I område 2 skapas gläntor med en kärlväxtinventering som vägledning, se nedan. Markägaren, Talloil AB, röjer kanterna längs vägar till och utmed brottet för att gynna nektargivande vägkantsväxter.

Det finns goda kunskaper om fjärilsfaunan i området efter inventeringar av bl a entomologen Göran Palmqvist. Inte mindre än 31 rödlistade fjärilsarter har hittats i området. För att få ett lika bra utgångsläge när det gäller kärlväxter kommer en inventering att göras under sommaren 2006. Kärlväxtinventeringen kommer särskilt att gälla de områden som är aktuella för röjning. Därigenom går det att utforma engångsröjningen så att gläntor skapas på lämpliga ställen i område 2, exempelvis där det finns kattfotsförekomster som bör gynnas.

Apollofjärilen (*Parnassius Apollo*) har i Stora Vikas kalkbrott sin enda fastlandslokal på Södertörn. Värdväxterna är vit fetknopp och kärleksört men det är bristen på nektarväxter som gör att arten minskar i Stora Vika.

Kalkbrottets omgivning är flitigt besökta av boende i Stora Vika med omnejd. Vi vill ge besökarna bättre kunskaper om natur- och kulturvärdena genom att sätta upp en skyltslinga runt brottet. Skyltarna ska berätta om allt från kalkberggrundens förutsättningar, floran och faunan till fornlämningar i området och den moderna kulturhistorien, kalkbrytningen. Om det finns lättillgänglig information kan man även locka andra till området, som skolklasser och turister. Skyltarna ska vara färdiga att sättas upp lagom till växtsäsongen 2006. Varje år kommer NNF tillsammans med kommunen att ordna en Fjärilens dag då man kommer att genomföra aktiviteter och guida i området.

Uppföljande inventeringar av både kärlväxter och fjärilar kommer att ske år 2011 eller 2012 men dessa ingår alltså inte i ansökan.

Åtgärder i projektet

Åtgärd nummer	Kategori (endast en kategori/åtgärd)	Typ av åtgärd	Metoder
1	1	Inventering av kärlväxtfloran	Inventering med särskild inriktning på område 2 (se kartan bilaga 2). En allmän övergång av området samt inventering i två fasta provytor. Tidsåtgången beräknas till tre dagar för inventering och en dag för dokumentation.
2	5	Röjning av småbiotoper	Röjning med motorsåg av utvalda områden samt röjning av sly längs vägen runt kalkbrottet (se kartan bilaga 2). Årliga underhållsröjningar av tidigare röjda marker och sådana som kommer att bli restaurerade under år 2006. Cirka 3 km vägkanter slås årligen i området.
3	6	Produktion av skyltslinga	Faktaunderlaget till skyltarna tas fram av NNF och Nynäshamns kommun.

			Skyltarna görs i plastlaminat som sätts i skyltställ i trä. Ett antal överexemplar produceras så att skyltslingan kan hållas fin under minst en tioårsperiod med befintligt material.
4	6	Guidning	Under en årlig ”Fjärilens dag” som ordnas av NNF och kommunen sker guidning i området med utgångspunkt från skyltslingan.

Resultat och kostnader

Åtgärd nummer	Planerat resultat	Total kostnad, kr	Planeras genomförd (år och månad)
1	Kärnområdet för fjärilarna (cirka 2 hektar) inventerat med avseende på kärlväxter	<i>Arbets tid för kommunen</i> 6 000 <i>Kärlväxtinventering</i> 10 000 Summa 16 000	Augusti 2006
2	Cirka 2,5 hektar biotop restaurerade samt samtliga områden på kartan underhållsröjda för att bevara och öka naturvärdena. Vägrenen längs cirka 3 km väg hålls hävdade.	<i>Arbets tid för kommunen</i> 6 000 <i>Röjning och transport, område 1 och 2, sly-röjning längs 3 km väg</i> 40 000 <i>Årlig slåtter längs 3 km väg</i> 21 600 <i>Ideellt arbete</i> 36 000 Summa 103 600	Oktober 2006, för årlig slåtter och röjning oktober 2009
3	Skyltslinga med 15 skyltar finns på plats	<i>Arbets tid för kommunen</i> 10 000 <i>Ideellt arbete</i> 2 000 <i>Produktion av skyltarna</i> 20 000 Summa 32 000	Juni 2006
4	En dag per år guidas det i området	<i>Arbets tid för kommunen</i> 3 000 <i>Ideellt arbete</i> 4 800 Summa 7 800	Juli 2009
Summa:		159 400	

Finansiering

Finansiär	Namn	Medfinansiering, kr	%-andel av totalkostnaden	Förbindelse i bilaga nummer
Kommun	Nynäshamns kommun	25 000	16	
Företag	Talloil	21 600	14	4
Ideell organisation	Nynäshamns naturskyddsförening	42 800	27	3
	Summa:	89 400	56	
	Sökta bidrag enligt denna ansökan:	70 000	44	
	Summa totalt:	159 400		

Tidsplan

Projektet startar under sommaren/hösten 2005 med förberedelser för inventeringen och arbetet med skyltslingan. Den sista åtgärden som medel söks för är röjningen i områdena 1 och 2 hösten 2006. Årliga underhållsröjningar utförda av Nynäshamns naturskyddsförening, "Fjärilens dag" samt vägkantsslåttern som Talloil AB står för ingår i ansökan fram till år 2009, men kommer att fortsätta även efter det.

Aktiviteter uppdelade på år:

2005

Sept-okt: Röjningsdag med NNF

Hösten 2005 – våren 2006

Förberedelser för kärlväxtinventeringen i juni 2006

Arbete med skyltslingan: bakgrundsmaterial, layout, beställning av skyltställ (under 2005 produceras skyltställen och under 2006 själva skyltarna)

2006

Maj: Skyltslingan sätts upp

Juni: Första "Fjärilens dag"

Kärlväxtinventering av område 2

Sept-okt: Röjningsdag med NNF

Engångsröjning av område 1 och 2

Slätter av vägkanter

2007

Juni: "Fjärilens dag"

Sept-okt: Röjningsdag med NNF

Slätter av vägkanter

2008

Juni: "Fjärilens dag"
Sept-okt Röjningsdag med NNF
Slätter av vägkanter

2009

Juni: "Fjärilens dag"
Sept-okt Röjningsdag med NNF

Så här kan projektet bidra till att miljö kvalitetsmålen nås

Miljömål	Huvudsakligt miljömål (kryss)	Så här bidrar projektet till uppfyllandet
Ett rikt odlingslandskap	x	Kalkbrottets marker kan sägas vara en ö av artrik ängsmark i ett landskap som mycket består av åker och skog. Torrbackarna kan fungera som en "artbank" för många ängsväxter.
Levande skogar		Skötsel av tätortsnära skogar är ett av de regionala delmålen för Levande skogar. Projektet medför att områden som i dag är beväxta med (bitvis tät) ungskog av tall glesas ut och grövre träd behålls, särskilt bärande träd. Dessutom röjs och slås vägrenar för att öppna upp där människor promenerar.

Lokala aktörer i projektet

Nynäshamns naturskyddsförening (NNF) och Nynäshamns kommun har under de senaste åren diskuterat hur man kan sköta de värdefulla markerna runt Stora Vika kalkbrott. År 2004 föreslog NNF att en natur- och kulturstig skulle sättas upp runt brottet för att informera om naturvärdena i området med utgångspunkt från de sällsynta fjärilsarterna.

Företaget Talloil AB är markägare och är mycket positivt inställt till åtgärderna. Talloil kommer att bidra till projektet bland annat genom att årligen slå längs ett antal vägar i området. NNF, Talloil och kommunen kommer att träffas på platsen under våren för att ytterligare diskutera vad man kan göra för att förbättra miljön runt kalkbrottet.

Det här händer efter projektiden

Åtgärd nummer	Så här kommer resultatet av åtgärden att förvaltas i framtiden
1	Resultatet från inventeringen kommer att läggas in i den kommunala Naturdatabanken och utgöra en del av underlaget när det gäller naturvärden. En uppföljning av kärlväxtinventeringen kommer att göras år 2011 eller 2012, samtidigt som en ny inventering av fjärilsfaunan görs.
2	Naturskyddsföreningen har sedan år 2002 haft en dag per år av röjning av markerna då man bjuder in hela föreningen via programbladet. Det kommer att fortsätta att vara en årlig aktivitet där kommunen kommer att hjälpa till med att transportera bort röjt material.
3	Nynäshamns naturskyddsförening kommer att vara ansvariga för arbetet med att sköta om skyltslingan och byta ut skyltar när det behövs. Vid de årligt återkommande aktiviteterna, Fjärilens dag och röjningen, kommer kommunen och NNF tillsammans att kontrollera skyltarnas skick.
4	Aktiviteten "Fjärilens dag" är tänkt att vara en årligt återkommande händelse som blir en del av NNF:s program.
Summa	

Projektets samband med kommunens övergripande arbete

Övergripande arbete	Så här ser sambanden ut
Folkhälsa	I anslutning till det gamla kalkbrottet ligger samhället Stora Vika med drygt 600 invånare. Även om det finns gott om skogar runt samhället kan en ordnad naturstig locka nya människor att röra sig i skog och mark. Informationen på skyltarna kan ge tillfredsställelse i form av att lära sig mer om sin närmiljö.
Turism	Information om skyltslingan kommer att finnas på turistbyrån i Nynäshamn och på kommunens hemsida. Besökare med intresse för botanik och zoologi eller kulturhistoria, både med fornlämningar och rester från kalkbrytningen, kommer att kunna besöka platsen på väg ut till Nynäshamns skärgård.
Kulturmiljö	Som nämnts hyser området stora kulturmiljövärden med minnen från tidig stenålder fram till cementindustrins dagar. Natur- och kulturstigen är tänkt att ge besökare kunskap om allt från stenåldersboplater till hur det gick till när Stora Vika fick sin cementindustri.
Friluftsliv	Även om målet är att röja så att fjärilarna trivs så blir resultatet även en miljö som många människor trivs i. Naturstigen med vägvisare som ger besökarna en lagom runda att promenera underlättar för att ge sig ut i naturen.
Övrigt av betydelse för naturvärden	I kommunens översiktliga naturinventering har området Stora Vika högsta naturvårdsklass, ett av ganska få i kommunen. Det är i linje med inventeringens rekommendationer att hålla markerna runt kalkbrottet öppna.